Inleiding

De Algemene Beschouwingen — een moment van reflectie, vooruitblikken, en politieke duiding. Toch voelt het deze keer anders. Niet alleen omdat dit de laatste beschouwing is van deze bestuursperiode, maar ook omdat veel van wat ik vandaag zeg u wellicht bekend in de oren zal klinken. Deze beschouwingen zijn, in zekere zin, een samenvatting van de inzet en speerpunten die wij de afgelopen jaren telkens opnieuw onder de aandacht hebben gebracht.

Dat herhaling nodig is, zegt iets over de hardnekkigheid van bepaalde vraagstukken, maar ook over onze vasthoudendheid. We hebben ons steeds uitgesproken over wat beter kan, en waarvoor wij staan. Vandaag doen we dat opnieuw.

Toch is er dit jaar één punt nadrukkelijk toegevoegd, en dat is onze groeiende zorg over de financiële situatie van onze gemeente.

Mantelzorg

Als we spreken over langer zelfstandig thuis wonen, dan kunnen we daar niet over spreken zonder het te hebben over mantelzorgers. Zij zijn de stille krachten achter onze zorgstructuur – familieleden, buren, vrienden – die dag in dag uit klaarstaan voor hun naasten.

In het kader van het Woon-Zorg Akkoord, waar wij als gemeente actief aan deelnemen, willen we vandaag nogmaals benadrukken hoe essentieel de rol van mantelzorg is. Het akkoord zet gelukkig in op ondersteuning dicht bij huis, en op het versterken van de informele zorg. Dat is terecht, want de opgave waar we voor staan – een vergrijzende bevolking, stijgende zorgvraag en beperkte capaciteit – kan simpelweg niet zonder deze betrokken mensen.

Maar met waardering alleen redden we het niet. Als gemeente hebben we ook de verantwoordelijkheid om mantelzorgers concreet te ondersteunen: met respijtzorg en duidelijke kaders hieromtrent, met betere toegang tot informatie, met praktische hulp en met voorzieningen die de zorg draaglijk houden. De inzet op bijvoorbeeld buurtkamers is wat ons betreft een goede stap – maar we vragen ook aandacht voor verdere uitvoering, bereikbaarheid van informatie én bekendheid onder inwoners. Denk hierbij ook aan het onder de aandacht brengen van onafhankelijke clientondersteuning en uitgebreidere informatie op de website van de gemeente, maar ook Sociale Team.

Mantelzorgers zijn geen verlengstuk van de zorg, maar volwaardige partners in ons streven naar een samenleving waarin iedereen menswaardig oud kan worden. Dat vraagt om blijvende erkenning, samenwerking en structurele ondersteuning.

Laten we in het vervolg van de uitvoering van het Woon-Zorg Akkoord mantelzorg niet zien als bijzaak, maar als fundament. Want zonder hen, geen thuis.

Veenkoloniën

Wij willen vandaag ook opnieuw stilstaan bij een regio die ons na aan het hart ligt: de Veenkoloniën. Het is een gebied met een rijke geschiedenis, krachtige gemeenschappen en een groot potentieel voor de toekomst. Jaar na jaar vragen wij hier in deze raad aandacht voor – en gelukkig mogen we constateren dat er inmiddels beter naar die oproep geluisterd wordt, er worden stappen gezet, maar laten we helder zijn: we zijn er nog lang niet.

De Veenkoloniën verdient méér dan aandacht op papier. Ze verdienen structurele investeringen in wonen, onderwijs, bereikbaarheid, cultuur, zorg en economische ontwikkeling. Investeringen die dienen als rechtvaardige correctie op de achterstanden die er al te lang zijn.

De kracht van de Veenkoloniën ligt in haar mensen. Wat zij nodig hebben, is een overheid die hen serieus blijft nemen — ook als het politieke momentum even verslapt. De Veenkoloniën vraagt om continuïteit, betrokkenheid en perspectief. Laten we die belofte waarmaken.

30 km-zones

Verkeersveiligheid in woonwijken en dorpskernen blijft voor ons een belangrijk aandachtspunt. Steeds meer wegen worden ingericht als 30 km-zones, met het doel om de veiligheid voor voetgangers, fietsers en spelende kinderen te vergroten. Maar een bord langs de weg is niet voldoende — zonder handhaving blijft het vaak bij goede bedoelingen.

D66 pleit daarom voor het plaatsen van flitspalen in 30 km-zones, te beginnen met een pilot. In Amsterdam is een dergelijke pilot onlangs succesvol uitgevoerd, waarbij handhaving via flitspalen aantoonbaar heeft geleid tot lagere snelheden en veiliger verkeersgedrag.

Wij zien kansen om dit ook in Borger-Odoorn op te pakken. Een gerichte pilot in een risicovol gebied in onze gemeente kan uitwijzen of flitspalen ook hier effectief zijn, en draagvlak creëren voor bredere toepassing. Daarom zullen wij hiervoor een motie indienen, met het verzoek aan het college om de mogelijkheden van een pilot met flitspalen in 30 km-zones te verkennen en in gang te zetten. Veiligheid begint bij serieuze handhaving.

Financiën

De fractie van D66 wil haar zorgen uitspreken over de keuzes die dit college maakt in de financiële inrichting van de komende begroting op basis van de huidige kadernota. Wat ons in het bijzonder opvalt, is de inconsistentie in de manier waarop met structurele uitgaven wordt omgegaan. Het is opvallend dat dit college ervoor kiest om wél structureel geld vrij te maken voor een ‘warme overdracht’ aan een toekomstig college, terwijl zij tegelijkertijd nalaat om lopende, beleidsmatig verankerde onderwerpen duurzaam te financieren. Dit roept fundamentele vragen op over de prioriteiten van dit college.

Wanneer structurele zaken — vaak al jaren benoemd in strategische documenten en breed gedragen — slechts incidenteel worden gefinancierd, getuigt het van bestuurlijke kortzichtigheid om tegelijkertijd structurele ruimte te creëren voor plannen die nog geheel onbekend zijn. Dit schept de indruk dat politieke continuïteit en bestuurlijk comfort zwaarder wegen dan beleidsmatige betrouwbaarheid en de belangen van onze inwoners op de korte termijn.

Bovendien ondermijnt deze aanpak het principe van budgettaire neutraliteit en evenwicht. Het college schuift feitelijk de rekening van belangrijk beleid voor zich uit, zonder enige structurele inbedding of financiële duurzaamheid.

Kortom: wie echt waarde hecht aan bestuurlijke zorgvuldigheid en financiële degelijkheid, zorgt eerst voor structurele dekking van bestaand beleid voordat er ruimte wordt gemaakt voor de plannen van morgen. Bestuurlijke continuïteit mag nooit een alibi worden voor financieel uitstelgedrag.

Afronding

Met deze beschouwingen hebben wij opnieuw de thema's benoemd die voor D66 van wezenlijk belang zijn. We spraken over de waarde en de noodzaak van goede ondersteuning voor mantelzorgers — mensen die vaak in stilte en uit liefde een zware taak dragen.

We stonden stil bij de Veenkoloniën, een gebied met grote kwaliteiten maar ook hardnekkige achterstanden die om gerichte aandacht blijven vragen.

Ook de verkeersveiligheid kwam aan bod, met name de handhaving in 30 km-zones. Wij pleiten voor daadwerkelijke naleving, onder andere door het plaatsen van flitspalen, zodat deze zones niet slechts een bord langs de weg zijn.

Tot slot spraken we onze zorgen uit over de financiële situatie van onze gemeente. Niet alleen vanwege de cijfers zelf, maar vooral omdat we zien dat bestuurlijke aandacht verschuift naar de toekomst van een volgend college, in plaats van naar de directe leefwereld van onze inwoners vandaag.

Wij blijven ons inzetten voor een gemeente die keuzes durft te maken, dichtbij mensen staat en verantwoordelijkheid neemt — ook wanneer het lastig wordt.
Dank u wel.